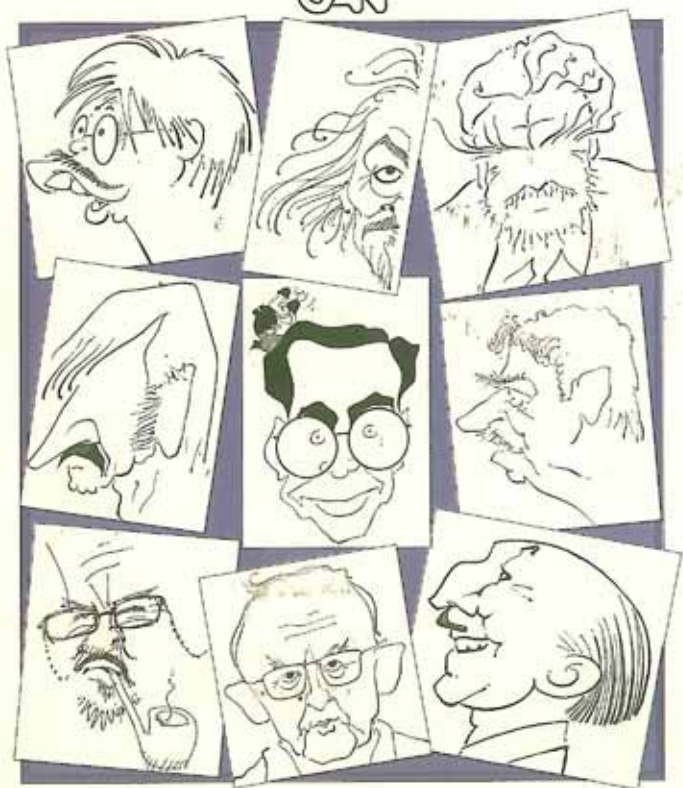

Semih Balçıođlu

MEMLEKETİMDEN KARİKATÜRCÜ MANZARALARI

♥
CAN

anılar, karikatürler

Semih Balcıoğlu
MEMLEKETİMDEN
KARİKATÜRCÜ
MANZARALARI

TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni
İlknur Özdemir

Yayına Hazırlayan
Faruk Duman

Dizgi
Gülay Yıldız

Düzeltili
Fulya Tükel

Montaj
Mine Sarıkaya

Kapak Düzeni
Semih Özcan

İç Baskı
Özal Basımevi

Kapak Baskı
Çetin Ofset

Cilt
ZE Ciltevi

1. basım: 2003
2. basım: 2003

Semih Balcioğlu
MEMLEKETİMDEN
KARİKATÜRCÜ
MANZARALARI

ANILAR

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Semih Balcioğlu, 1928 yılında İstanbul'da doğdu. Işık Lisesi ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde okudu. Akademinin grafik bölümünden mezun oldu (1951). İlk karikatürü *Akbaba* mizah dergisinde yayımlandı (1943). Birçok dergi ve gazetelerde çalıştı. *Akbaba*, *Karikatür*, *Taş*, *Akşam*, *Vatan*, *Dünya*, *Tercüman*, *Hürriyet* ve *Yeni Yüzyıl* bunların başlıcalarıdır. Meslek yaşamında (Yurtiçi ve dışı) 41 ödül kazandı. Gümüş Güvercin (Skopje), Altın Madalya (Pescara), Altın Palmiye ve Gümüş Hurma (Bordighera), Türkiye İş Bankası Büyük Ödülü, Abdi İpekçi Barış ve Kardeşlik Ödülü, TÜYAP Onur Çizeri, Karikatür Vakfı Onur Ödülü bunlardan birkaçıdır. *Balcioğlu*, Gabrovo Mizah Evi'nin yaptığı oylama sonucu dünyanın 106 çizerinden biri olarak kabul edildi. İtalya'da Tolentino, Bulgaristan'da Gabrovo, İsviçre'de Basel, Polonya'da Varşova Karikatür Merkezleri'nde karikatürleri vardır. Ayrıca Almanya'da Wilhelm-Bush Karikatür Müzesi'nde yapıtları sergilenmiştir. Türkiye'de üç boyutlu karikatürü gerçekleştiren ilk sanatçıdır. Seramikle yaptığı karikatürler üç yıl arka arkaya İstanbul ve Ankara'da sergilendi (1964-65-66). Bugüne kadar, yedisi yurtdışında olmak üzere (Skopje 1972, Paris 1975, New Castle 1978, Frankfurt 1981, Melbourne, Sydney ve Canberra 1994) 69 kişisel sergi açtı. 26 karikatür kitabı yayımlanan *Balcioğlu*'nun 'Güle Güle İstanbul' adlı eseri, İtalya'nın Pescara kentinde yapılan karikatür kitapları yarışmasında birincilik ödülü kazandı. 1969 yılında iki arkadaşıyla Karikatürcüler Derneği'ni kurdu ve yedi dönem derneğin başkanlığını yaptı. 1996 yılında derneğin Onursal Başkanı oldu. 1973-1979 yılları arasında Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın Genel Başkanlığı'nda bulundu.

Kitabın her aşamasında
yardımlarını esirgemeyen
Değerli kardeşim
Ülkü Karaođmanođlu'na
teşekkürü bore bilirim.

S.B.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Necati Abacı	13
Oğuz Aral	19
Ercan Akyol	27
Necmi Rıza Ayça	33
Zeki Beyner	41
Erdoğan Bozok	49
Ratip Tahir Burak	55
Sami Caner	69
Yalçın Çetin	77
Lâtif Demirci	85
Abidin Dino	89
Şadi Dinççağ	97
Ferruh Doğan	105
Dr. Kadir Doğruer	111
Altan Erbulak	119
Ali Ulvi	129
Mustafa Eremektar (Mıstık)	137
Eflatun Nuri Erkoç	145
Cemal Nadir Güler	151
Ramiz Gökçe	163
Sururi Gümen	171
İsmail Gülgeç	181
Güngör Kabakçıoğlu	189
Mahmut Karatoprak	195
Bedri Koraman	199
Piyale Madra	209
Kamil Masaracı	215

Salih Memecan	221
Tan Oral	229
Ferit Öngören	239
Münif Fehim	245
İzel Rosental	255
İrfan Sayar	261
Haslet Soyöz	267
Turhan Selçuk	273
Nehar Tüblek	281
Metin Üstündağ	289
Mustafa Uykusuz (Mim Uykusuz)	295
Tonguç Yaşar	305
Cafer Zorlu	313

ÖNSÖZ

Bizde özgeçmiş klasiktir. 'Şurada şu yılda doğdu. Şu, şu okullarda okudu. İlk yapıtı şurada yayınlandı. Yapıtlarının önemli olanlarının adları şunlar, evli ve bir çocuk babası...' dendi mi özgeçmiş oldu sayılır.

Tamam da, bu kadarlık özgeçmiş, bir sanatçıyı, onu izleyene tanıtıyor mu? Hele karikatürcüyü... Tabii ki hayır.

Sanatçılar genellikle renkli kişilerdir. Onların yazılıp çizilecek o kadar çok yönleri vardır ki. Nasıl yaşıyor? Nasıl çalışıyor? Dostlarıyla ilişkileri nasıl?..

İletişim Fakültelerinde artık karikatür ve karikatürcülerle ilgili çok geniş çalışmalar yapılıyor. Bir öğrenci bu kadarlık bir özgeçmişle hocası tarafından verilen mezuniyet konusunu derinlemesine nasıl hazırlayabilir? Bırakın öğrencileri, karikatür meraklıları bile çok beğendikleri karikatürcülerin yaşamlarını tam olarak bilemiyorlar.

Karikatürcülerin yaşamını onları yakından tanımış, yıllarını onlarla birlikte geçirmiş biri geniş olarak yazabilirdi.

Eh, izin verirseniz ben de bu şanslı bir-iki kişiden biriyim. Evet, Münif Fehim'den, Cemal Nadir ve Ramiz'den başlayarak tüm Cumhuriyet Dönemi çizerlerini yakından tanıyan birkaç kişi kaldık. Bunun bir eksiklik olduğunu gördüm. Durum böyle iken, bu kişileri neden ben yazmayayım, dedim, kolları sıvadım. Bu yazdıklarımın çoğunda kimsenin bilmediklerini, onların bende bıraktıkları izlenimleri bulacaksınız.

O çizerlerin bambaşka yönlerini ele aldım.

Bu yazdıklarımın sevinenler de çıkacaktır, tabii kızanlar da. Bu da çok normal.

Ya herkes mutlu olsa ya da herkes kızsaa, böylesi daha mı iyi olacak yani? Elbette ki hayır.

Böyle bir çalışma olmasaydı, Mıstık'ın Darülaceze'deki ilk gecesini, Nehar Tüblek'e yıllar sonra nasıl evlenme izni çıktığını, Altan Erbulak'ın tavandaki ayak izlerini, Oğuz Aral'ı Osman Karaca'nın ağzından nerede okuyacaktınız?..

Sanıyorum bu yazdıklarımı okuyunca o sanatçıları daha çok sevecek, yapıtlarına başka bir gözle bakacaksınız...

Memleketimden Karikatürcü Manzaraları yarım yüzyıllı aşkın bir süredir her gün gözlerimizin önünde, kitaplığlarımızda, aldığımız gazete ve dergilerde, gittiğimiz karikatür sergilerinde.

Onlar için fazla lafa gerek yok.

Buyurun *Memleketimden Karikatürcü Manzaraları*'na.

Semih Balcıoğlu
Teşvikiye - 2003

SEMİH BALCIOĞLU
(kendi çizgisiyle)

Samir Abaci

NECATİ ABACI

NECATİ ABACI

Tarsuslu ortadirek bir ailenin üç çocuğundan biri. Kendini bildi bileli ağır bir karikatür hastası.

Dergilerde, gazetelerde, tabii karikatür kitaplarında, nerede karikatür varsa, çocuk yaşında bulup buluşturup onlara sahip oluyor.

Ondan sonra da, onları teker teker kesip defterlere yapıştırıp kitaplaştırıyor.

Dedik ya, ağır karikatür hastası...

Bunlar da yetmiyor, karikatürcüleri yakından tanımak için, rahmetli babasına, "Karnemde hiç kırık yok, bana hediye falan da almayın, hediye olarak Akşehir Nasreddin Hoca Şenliği'ne götürün, orada karikatürcüleri yakından görüp tanıyayım. Bu bana yeter de artar bile," diyor.

Oysa karnesi dökülüyor.

İlk büyük yalanını da bu şekilde karikatür aşkına babasına söylemiş oluyor.

Eee... Adam olacak çocuk yalanından belli oluveriyor.

Baba Abacı'da bu mutlu (!) haberi alınca hasta oğlunu Akşehir'e terapiye götürüyor tabii...

Ama yazık!

Necati'nin görüp tanımak istediği çizerlerin hiçbiri o yıl Akşehir'de yok.

Tarsus'ta açtığı resim ve karikatür sergisine Nâzım Hikmet, Halikarnas Balıkcısı ve bazı aydın sanatçıların portrelerini çizip koyunca, sergiyi basan faşolar tüm çizdiklerini parçalıyorlar. Bu olaydan sonra Baba Abacı, öğ-

lunu kısa bir süre Tarsus'tan uzaklaştırıyor.

Önce Ankara'ya, sonra da Gaziantep'e akrabalarının yanına gidiyor.

Sebep, üniversite giriş sınavlarına hazırlık!..

Güç de olsa puanı tutturan Necati Abacı, kapağı İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar'a atıyor.

Okulda, kendi sınıfında Gırgır dergisinin birçok çizeriyle birlikte olmak, ona ister istemez heyecan veriyor. Ayrıca iki sınıf üstünde de Gürbüz Doğan Ekşioğlu ile Mahmut Karatoprak'ın olması, özlediği ortam için bulunmaz bir şans ve fırsat...

1981'de mezun olan Abacı, kendini basın ve reklam ajanslarının içinde buluveriyor.

Birçok mizah, sanat ve fotoğraf dergilerinin aranılan çizeri oluveriyor.

Sürekli olarak reklam ajanslarının içinde bulunması, onun ister istemez gazetelere günlük karikatür çizmesini engelliyor.

Katıldığı ulusal ve uluslararası karikatür yarışmalarında küçüklü büyüklü 40 dolayında ödül kazanıyor. Bu ödüllerin 10'u uluslararası yarışmalardan geliyor.

Portresinin güçlü olması, Abacı'yı bu dalda ön sıralara çıkarıyor.

Açtığı 13 kişisel sergiden 10'u portre sergileri oluyor. Necati ne yazık ki bu çalışmalarını hâlâ kitaplaştıramadı.

Bu kitabı herkesten önce, hatta kendinden önce benim beklediğimi de çok iyi biliyor.

Çünkü, bunlar rasgele çizilmiş portreler değil. Özene, bezene, arayarak çizilmiş başarılı portreler.

Bir Kuzgun Acar'ın portresi bu alanda çizilmiş çok başarılı bir örnektir. Ben bile bu portreye sık sık bakıp, Kuzgun'u anarım. Bu dünyaya her zaman bir Kuzgun Acar gelmez, böyle bir portre de her zaman çizilemez.

Necati Abacı karikatürümüzde iki akademisyen ka-

rikatürcüden biridir.

Gürbüz Doğan Ekşioğlu, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde öğretim üyesi yaparken, Necati Abacı da 1985-1990 yılları arasında önce İzmir 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğretim üyesi yaptı, şimdi de İstanbul Beykent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde öğretim üyesidir.

Sessiz, kendi halinde biridir.

Hiç kimseye 'hayır' diyememesi yüzünden, reklam ajanslarında sabahlara kadar aralıksız çalıştı. Bu yüzden neredeyse yatağa düşecekti.

Boş vakit bulursa bol bol fotoğraf çeker ve Tarsus'a annesini ziyarete gider.

Reklam ajanslarında karikatür çalışmalarına gereğinden az zaman ayırdığı günlerde kendini şöyle eleştirirdi:

"Semih Abi, dün yine Türk karikatürüne yarım gün katkıda buldum."

Semih Balcioğlu

MEMLEKETİMDEN KARİKATÜRCÜ MANZARALARI

*“Sanatçılar, genellikle renkli kişilerdir. Onların yazılıp çizilecek o kadar çok yönleri vardır ki. Nasıl yaşıyor? Nasıl çalışıyor? Dostlarıyla ilişkileri nasıl? Karikatürcülerin yaşamını daha geniş yazabilmek için onları yakından tanımış, yılları onlarla birlikte geçirmiş birinin bunları yazması gerekiyordu. Eh, izin verirseniz, ben de bu şanslı bir iki kişiden biriyim. Evet, **Münif Fehim**’den, **Cemal Nadir** ve **Ramiz**’den başlayarak tüm Cumhuriyet dönemi çizerlerini yakından tanıyan birkaç kişi kaldık. Bunun bir eksiklik olduğunu gördüm. Durum böyle iken, bu kişileri neden ben yazmayayım, dedim, kolları sıvadım. Bu yazdıklarımın çoğunda kimsenin bilmediklerini, onların bende bıraktıkları izlenimleri bulacaksınız. O çizerlerin bambaşka yönlerini ele aldım. Sanıyorum, bu yazdıklarımı okuyunca o sanatçıları daha çok sevecek, yapıtlarına başka bir gözle bakacaksınız. **Memleketimden Karikatürcü Manzaranları**, yarım yüzyılı aşkın bir süredir, her gün gözlerimizin önünde; kitaplıklarımızda, aldığımız gazetelerde, dergilerde; gittiğimiz karikatür sergilerinde. Buyurun **Memleketimden Karikatürcü Manzaranları**’na.”*

SEMİH BALCIOĞLU

ISBN 975-07-0328-6

9 789750 703287

<http://www.canyayinlari.com>